

VERSLAGEN & INSPIRATIE

In dit bestand de verslagen van twee sessies over de toekomst van de bibliotheek Maarheeze en verder, ter inspiratie, enkele voorbeelden van bibliotheken.

Op 23 oktober heeft de bibliotheek samen met 7 inwoners van Maarheeze nagedacht over de belangrijkste doelgroepen van de bibliotheek, welke functies van groot belang zijn en hoe de sfeer in de bibliotheek zou moeten zijn. In het verslag leest u welke keuzes zij hebben gemaakt en wat de consequenties zijn van deze keuzes.

Op woensdag 30 oktober is de marketingcommunicatie adviseur van Bibliotheek De Kempen, lid van het projectteam van de Nieuwe Bibliotheek Maarheeze aangesloten bij een bijeenkomst van Jongerenwerk Cordaad Welzijn in Maarheeze. Aan 33 kinderen uit groep 7 en 8 van Basisschool De Stapsteen en OBS Cranendonck is gevraagd welke boeken zij graag in de collectie willen, welke activiteiten zij in de Bibliotheek willen doen en hoe de Bibliotheek eruit moet zien. Tot slot is hen gevraagd wat hun jongere broertje/zusje, neefje/nichtje, graag zou willen. Ze zijn in groepjes enthousiast aan de slag gegaan met het opschrijven en tekenen van hun ideeën. De resultaten starten op pagina 8.

Op pagina 13 een collage van inspirerende bibliotheken uit binnen- en buitenland.

Dit document wordt afgesloten met twee voorbeelden van creatieve en innovatieve manieren om de bibliotheek dichterbij bewoners te brengen. Deze voorbeelden komen uit de uitgave "De bibliotheek dichterbij" van ProBiblio. De volledige uitgave kunt u inzien via deze link:

<https://tinyurl.com/y6lzgpr4>

Verslag bijeenkomst over de toekomst van de bibliotheek Maarheeze | 23-10-2019

Wie hebben meegedacht?

Zeven personen hebben meegedacht over de toekomst van de bibliotheek Maarheeze. Twee moeders van kleine kinderen die zelf veel lezen en het ook heel belangrijk vinden dat hun kinderen lezen. 5 dames die zelf graag én veel lezen. Die het ook belangrijk vinden dit door te geven aan hun (al wat oudere) kinderen en kleinkinderen. We hebben de deelnemers gevraagd om behalve vanuit hun eigen perspectief ook wat breder te kijken naar de bibliotheek. Dat was voor de een wat makkelijker dan voor de ander.

Namens de bibliotheek waren de directeur, de adviseur marketing en communicatie en een externe begeleider aanwezig.

Geschiedenis & achtergrond

De bibliotheek heeft al jaren te maken met een teruglopend gebruik. Daarom is in 2015 gekozen voor een volwaardige bibliotheek voor de jeugd en een bieb2go voor volwassenen. Toch is de bibliotheek nog steeds niet vanzelfsprekend voor de jeugd en zien we bij de volwassenen een beperkt aantal, maar wel zeer trouwe, leden. Het zou mooi zijn dat als gevolg van dit traject er weer mee leven in de bibliotheek komt om zo te kunnen voorkomen dat deze voorziening op termijn alsnog verdwijnt uit het dorp.

Wat is er al en blijft ook?¹

Algemeen
<ul style="list-style-type: none">
• Fysieke plek met kleine collectie voor 0 tot 100
• Uitleenapparatuur
• Opzoek-PC
• Toegang tot hele collectie BDK (220.000 materialen)
• Toegang tot digitale collectie e-books en luisterboeken
• DigiBiebLab
• KennisMakers
Jeugd
<ul style="list-style-type: none">
• Educatie webshop met educatief aanbod voor scholen
• Makkelijk lezen plein
• Voorleesexpress
• Boekstart
• Bibliotheek op school concept
Laag (digi)taal vaardigen
<ul style="list-style-type: none">
• Taalcafé
• Digisterker
• Klik & Tik
• Beter in Taal Kast
Ouderen
<ul style="list-style-type: none">
• Aanbod voor zorginstellingen (abonnementen en herinneringskoffers)
• Dementheek en grootletterboeken
• Bibliotheek aan huis service

---

¹ Alle genoemde diensten en producten zijn beschikbaar voor de inwoners van Maarheeze maar niet alles zal fysiek in Maarheeze aanwezig zijn of blijven.

Kaders

Wettelijk kader

- a] ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- b] bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- c] bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur; d] organiseren van ontmoeting en debat;
- e] laten kennis maken met kunst en cultuur.

Bezuinigen

- De gemeenteraad heeft opdracht gegeven de bezuiniging te realiseren met het in standhouden van een bibliotheekvoorziening in Maarheeze.
- Bij alle perspectieven is er een maximaal budget van 45.000 euro beschikbaar.

Fysieke bibliotheek

- Er is één fysieke bibliotheekvoorziening (uitleenbibliotheek) met ruimte voor de fysieke collectie en uitleenapparatuur.
- De Dorpsraad heeft aangegeven dat de zij de bibliotheek in Maarheeze wil behouden en daar een huiskamer-functie aan wil toevoegen

Samenwerken

- De bibliotheekvoorziening wordt gedeeld met andere organisaties op een publiek toegankelijke plek met ruime openstelling.
- De bibliotheek werkt toe naar samenwerking en wellicht integratie met andere organisaties en/of voorzieningen.
- De gebruikte locaties sluiten aan bij de visie van de gemeente op gemeenschapshuizen.

De jeugd(bieb) heeft de toekomst

- Er moet aandacht zijn voor een breed toegankelijke jeugdcollectie, al dan niet bereikbaar via een Bibliotheek op School.

Inzet vrijwilligers

- De bibliotheek kan niet voortbestaan zonder de vrijwillige inzet van de inwoners van Maarheeze onder regie van de bibliotheekmedewerker
- De plannen moeten aansluiten bij het vastgestelde kader sociaal domein: Cranendonck verwacht meer inzet van de inwoners.

Huiskamerfunctie

- De Dorpsraad heeft aangegeven dat de zij de bibliotheek in Maarheeze wil behouden en daar een huiskamerfunctie aan wil toevoegen

Aan de slag

Een eerste rondje: wat heb jij met de bieb?

Alle deelnemers hebben hart voor de bibliotheek. Waar zijn ze het over eens?

- ✘ De leestafel is belangrijk en moet blijven!
- ✘ De 'nog warm' kast moet blijven!
- ✘ Er moet een volwassen collectie blijven.
- ✘ Volwassenen kunnen makkelijker boeken reserveren dan kleine kinderen.
- ✘ Kleine kinderen moeten de boeken kunnen zien en voelen.
- ✘ Als de collectie nog kleiner wordt kunnen de werelden misschien wel worden opgeheven.
- ✘ Grootletterboeken kunnen beter naar Marishof

Kiezen

De deelnemers mochten kiezen welke doelgroep zij het belangrijkste vinden (4x Jeugd, 3 keer volwassenen) en vervolgens werden 5 punten verdeeld over drie scenario's:

Programma/activiteiten [11 punten]

De bibliotheek gaat op zoek naar de verbinding en organiseert activiteiten in de bibliotheek. Samen met andere organisaties, met hulp van vrijwilligers.

Educatie [6 punten]

De bibliotheek zet in op voorkomen en terugdringen van laaggeletterdheid, digitale vaardigheden en kwetsbare groepen.

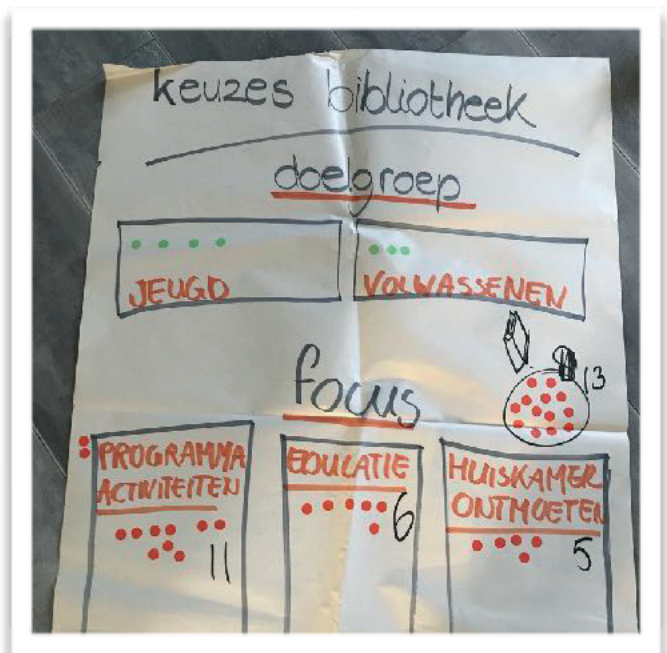
Opmerking: De deelnemers geven aan dit in Maarheeze geen probleem is.

Onderzoek² wijst uit dat 9% van de potentiële beroepsbevolking en 21,5% van de 65-plussers in het werkgebied van de Bibliotheek de Kempen laaggeletterd is.

Huiskamer/Ontmoeten [5 punten]

De bibliotheek faciliteert de inwoners om de bibliotheek te gebruiken als ontmoetingspunt en locatie voor activiteiten. De inwoners organiseren bijeenkomsten zoals de breiclub, historische lezingen, workshops, inloopspreekuren en meer.

Opmerking: de deelnemers geven aan dat dit al in Maarheeze is: Onze School. Niet alle deelnemers voelen zich daar thuis en zien dit meer als een voorziening voor ouderen.

² <https://www.cubiss.nl/sites/default/files/bestanden/Ken-uw-doelgroep-Brabant/De%20Kempen.pdf>

Boekenuitleen [13 punten]

Ondanks dat is gestart met aan te geven dat er sowieso een kleine collectie boeken blijft geeft een aantal deelnemers aan de boekenuitleen het belangrijkste te vinden. Omdat dit zo nadrukkelijk is aangegeven is besloten dit mee te nemen in de keuze en scenario's.

Consequenties

Na een braindump waarin ieder haar wensen ten aanzien van de bibliotheek kon aangeven discussiëren we over de consequenties van de gemaakte keuzes.

Collectie

- ✘ Leestafel en tijdschriften
- ✘ Gevarieerde jeugdcollectie. Voor 0-4 jaar in ieder geval in de bibliotheek. Oudere kinderen eventueel via de scholen. *Opmerking: De bibliotheek is nog in overleg met de scholen.*
- ✘ Informatieve jeugdboeken naar de school
- ✘ Reserveren
- ✘ Werelden voor volwassenen mogen opgeheven
- ✘ Collectie moet vaak wisselen / ruilen met andere vestigingen
- ✘ Veel aandacht voor leesplezier, attenderen op interessante boeken

Personeel en vrijwilligers

- ✘ Advies rondom lezen
- ✘ Op vaste tijden aanwezig
- ✘ Spreekuren /leestips voor jeugd en volwassen
- ✘ Vrijwilligers zijn betrokken en worden gewaardeerd
- ✘ Vrijwilligers moeten zelfstandig zijn en mensen wegwijs kunnen maken
- ✘ Los/vast vrijwilligers voor diverse taken zoals activiteiten organiseren

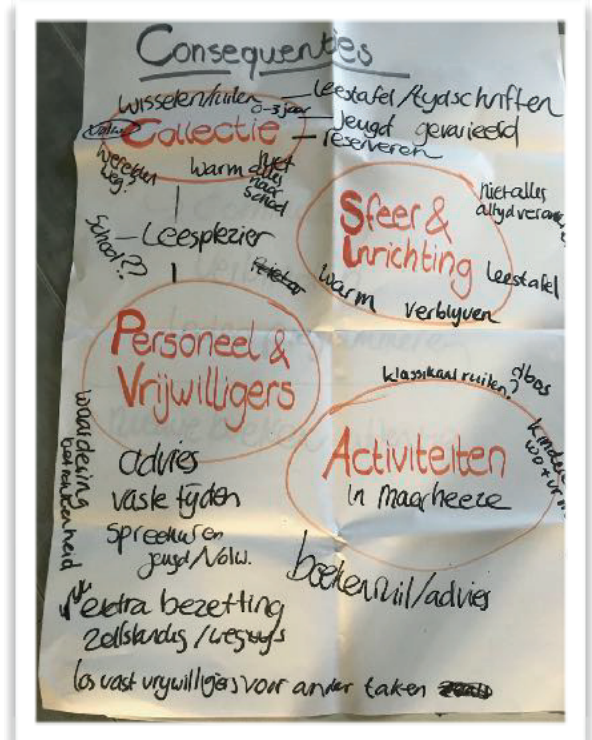
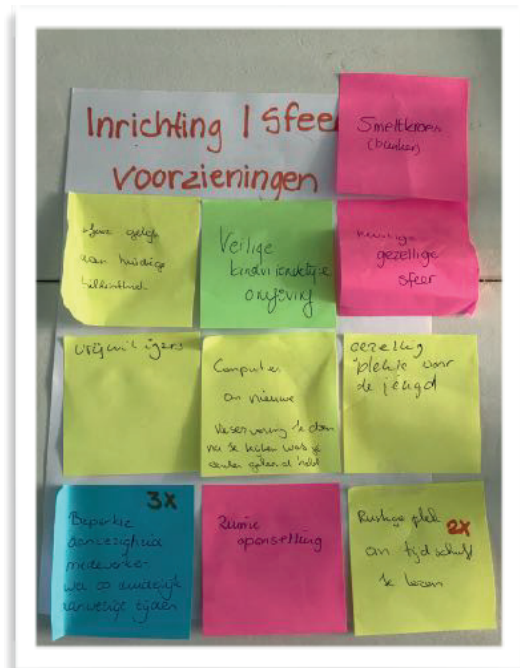
Activiteiten

- ✘ IN MAARHEEZE
- ✘ Regelmatig boekenruil advies
- ✘ Activiteiten rondom thema's
- ✘ Activiteiten voor kinderen op woensdag of vrijdagmiddag
- ✘ Activiteiten met en voor de scholen
- ✘ Klassikaal ruilen?
- ✘ Vrijwilligers

Sfeer en inrichting

- ✘ Warm
- ✘ Gericht op verblijven
- ✘ Leestafel
- ✘ Niet altijd alles veranderen
- ✘ Mobiel en hufferproof

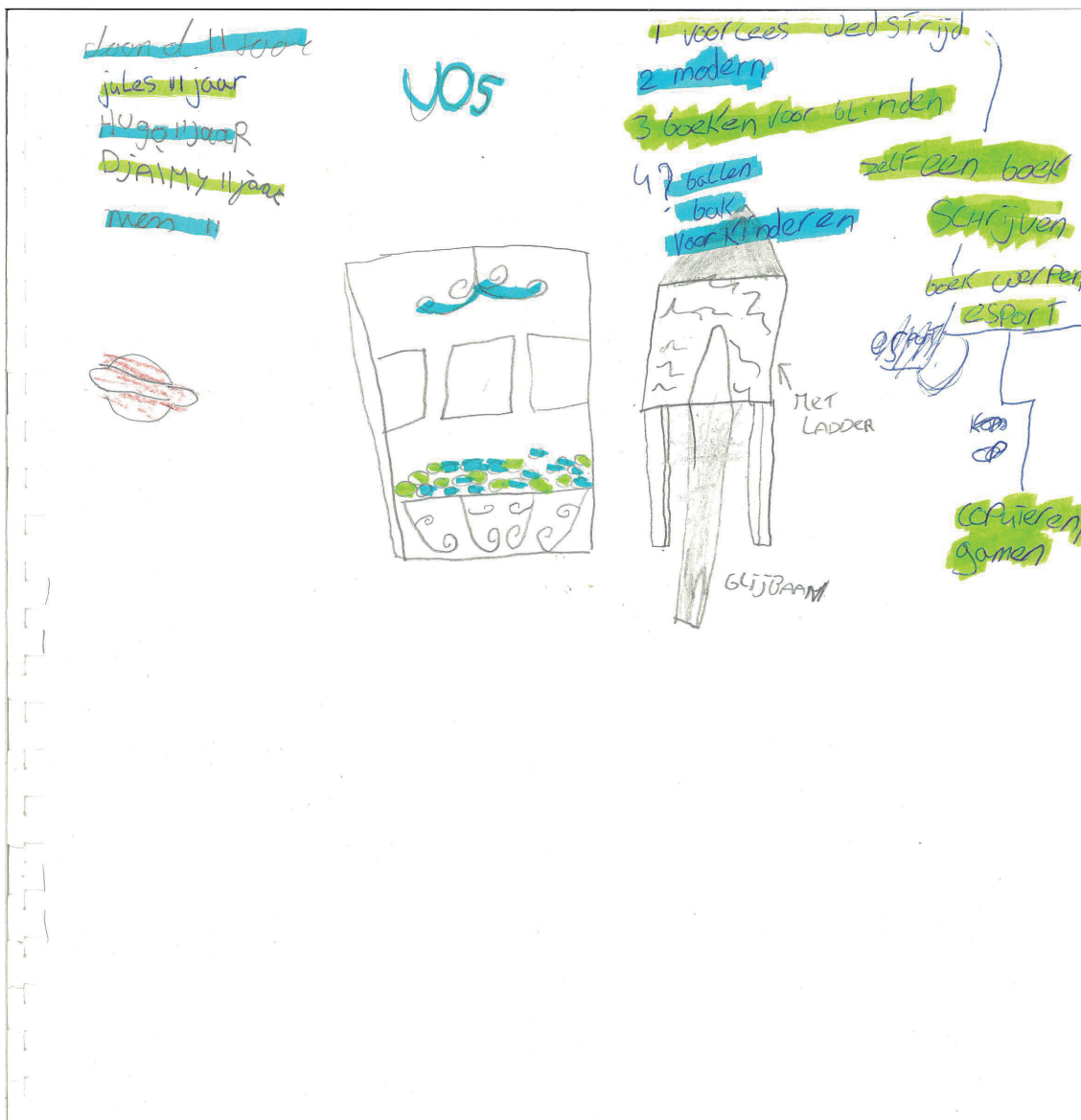
De toekomst van de bibliotheek Maarheeze

De wensen van de jeugd

Op woensdag 30 november is de marketingcommunicatie adviseur van Bibliotheek De Kempen, lid van het projectteam van de Nieuwe Bibliotheek Maarheeze aangesloten bij een bijeenkomst van Jongerenwerk Cordaad Welzijn in Maarheeze.

Aan 33 kinderen uit groep 7 en 8 van Basisschool De Stapsteen en OBS Cranendonck is gevraagd welke boeken zij graag in de collectie willen, welke activiteiten zij in de Bibliotheek willen doen en hoe de Bibliotheek eruit moet zien.

Tot slot is hen gevraagd wat hun jongere broertje/zusje, neefje/nichtje, graag zou willen. Ze zijn in groepjes enthousiast aan de slag gegaan met het opschrijven en tekenen van hun ideeën, zie hieronder het resultaat.

Sofie, Evy, Selina, Willemijn, Iog, Renee
 10- 10- 10- 10- 10-

Eten en drinken

- ✓ Slijm Hoek
- ✓ lees hoek
- Teken Hoek
- zitrukken
- TVV
- computer spel

✓ Slingers

- wifi
- leer tafels

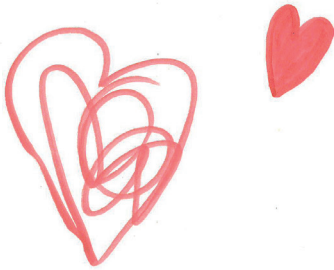
- ✓ Ballonnen
- ✓ monnenboeken
- ✓ verhalenboeken
- ✓ informatieboeken
- ✓ speeltgoed

- ✓ leupelichten
- ✓ massagestoelen
- ✓ reclameborden
- ✓ Ballebak
- ✓ voorlezen
- ✓ cafe
- ✓ schommel

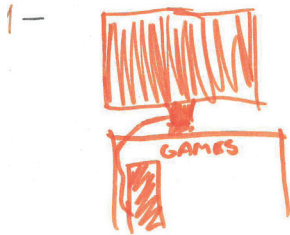

Suzanne 11 maïke 11 mika 11 philo 11 aldenor 12
 Bs de Stapsteen Groep 8

- * kantine, eten
- * tv. Films
- * meerdere Ruimtes
- * nieuwe boeken
- * Meer per serie
- * ~~Games~~ ? Speelhoek
- * Sport

SVEN - ~~STAN~~ SANDER - STAN
 10 JAAR BIJDE

1- BOEKEN - COMPUTERS - MEDEWERKERS

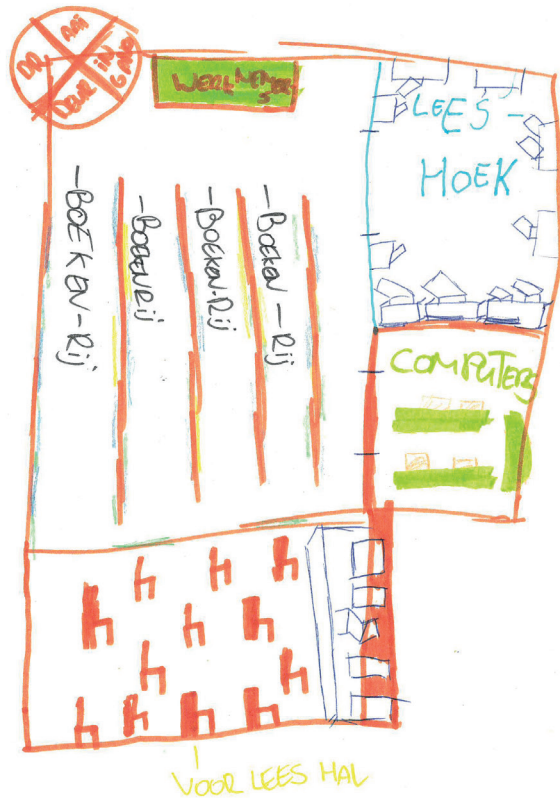
3- HARRY POTTER - DONALD DUCK
 GERONIMO - STILTONS

CHAMPIONS - FORTNITE Boeken

INFORMATIE - Boeken

1- NIJTJE - PLUCK VAN DE PRETAR

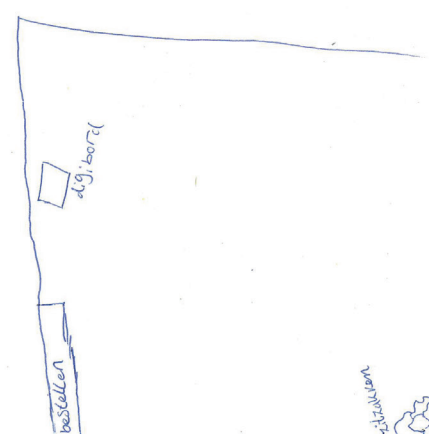
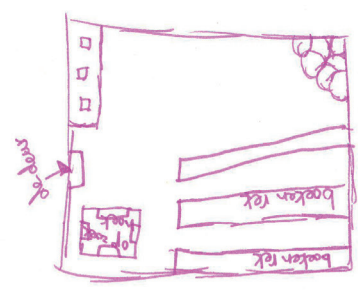
TELE TUBIES - MIJN EERSTE
 WOORDJES

- 11 Kailey Henna Hkenza
1. zitzak, honden
  2. kasteel
  3. horror
  4. zitzak, eu

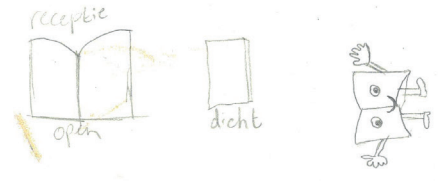

- elke dinsdag van de maand wordt er voor gelezen door iemand. (Lera)
- daer iedereen maand een nieuw boek mag kiezen. (taetske)
- zitzakken in de biob. (taetske)
  - een keer in de maand een activiteit (Lieke)
  - een digibord voor spelletjes (Lieke)

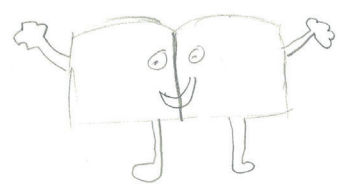

- we
- leesboek met zitzakken
- rodeo stier paar keer in een jaar
- zachte muziek
- voorlezen tot 4
- biobump 7 tot 12 12 tot 18 vrijwilleges 20 voor leeren
- tiener avond 10 tot 14
- meiden en jongens avond
- voorlees wedstrijden
- stripboek maken
- vorm een boek
- keuken met bar voor lunch
- blij: boek mascotte

- Voorleeswedstrijden

grappige
mystery
strip
avontuur

Inspiratie & inrichting

De toekomst van de bibliotheek Maarheeze

Voorbeelden van andere bibliotheken

Niet alleen in Maarheeze maar in heel de bibliotheeksector wordt gezocht naar creatieve en innovatieve manieren om de bibliotheek dichterbij bewoners te brengen. In deze bijlage twee interessante voorbeelden ter inspiratie. De voorbeelden komen uit een publicatie van ProBiblio. U kunt het document inzien via deze link: <https://tinyurl.com/y6lzgpr4>

21

Maak kennis met de Kennismakerij

De Bibliotheek Midden-Brabant startte eind 2014 de Kennismakerij in een ruimte buiten de Bibliotheek, de Spoorzone. De sleutelwoorden van de Kennismakerij zijn ontmoeten, ontdekken, ontwikkelen en ontspannen. Ze brengt mensen, organisaties en informatiebronnen samen en geldt als voorbeeld van de Bibliotheek Nieuwe Stijl.

Henriëtte de Kok, directeur de Bibliotheek Midden-Brabant: "Ik heb nog nooit een Bibliotheek met zo weinig boeken geopend. We beginnen als het ware met een 'leeg' gebouw en nodigen onze gebruikers en samenwerkingspartners uit om samen met ons te bepalen wat een Bibliotheek Nieuwe Stijl in deze stad zou moeten omvatten. Onze ambitie is om een bijdrage te leveren aan een slimmer, socialer en creatiever Tilburg. Hoe we dat het beste kunnen doen, is iets wat we graag samen met de Tilburgers ontdekken."

In de Kennismakerij worden activiteiten georganiseerd rondom actuele onderwerpen, lezingen, workshops, filmvertoningen, debatavonden en geek-borrels. De Kennismakerij, Bibliotheek Nieuwe Stijl, is voor en van iedereen. Je kunt er kennismaken met nieuwe activiteiten van de Bibliotheek en hierover meedenken. Verder is er in de Kennismakerij Spoorzone een kleine steeds wisselende collectie te leen afgestemd op de behoeften van de gebruikers.

Link: [Over de Kennismakerij](#)
[Het verhaal van de Kennismakerij](#)

BEZETTING

VRIJWILLIGERS

UITLEEN

KOSTEN

Hoek van Holland: inzet van vrijwilligers, professionals én publiek

Bibliotheek Hoek van Holland is onderdeel van Bibliotheek Rotterdam, met o.a. zestien vestigingen, een ruim activiteitenpakket en op bijna alle basisscholen in de stad 'de Bibliotheek op School'. De vestiging Hoek van Holland ligt op dertig kilometer afstand van de centrale vestiging.

Achtergronden bij de verandering:

De verhuizing van de vestiging Hoek van Holland is onderdeel van eerder ingezet vestigingsbeleid. In de eerste instantie zou het netwerk van 25 standvestigingen omgevormd worden naar zes grote vestigingen, met een netwerk van Bibliotheek op School en met aanvullende voorzieningen (zoals servicepunten) in afgelegen wijken. Later is dit beleid aangepast. De service in de afgelegen wijken is veruimd. Als onderdeel hiervan is de nieuwe vestiging in Hoek van Holland groter geworden dan eerder gepland.

De oude vestiging lag iets buiten het centrum van Hoek van Holland, had een ruime maar wat verouderde collectie en was gevestigd in een ouderwets buurthuis. De huur was relatief hoog. In 2015 is er verhuisd naar het winkelcentrum in Hoek van Holland, zeer centraal gelegen. De opening van de vestiging vond plaats in december 2015.

Kenmerken van de vestiging:

- Zeer centrale locatie binnen de Hoekse gemeenschap.
- Oppervlakte: 250 m².
- Ruime openingstijden: 66 uur, gedeeltelijk bemand.
- Openstelling m.b.v. vrijwilligers.
- Kleine collectie: 5.500 banden; de collectie wisselt snel en de mogelijkheid tot reserveren wordt goed onder de aandacht gebracht.
- Er is ruimte voor ontmoeting en er is een actieve programmering met en voor de wijk.

Bibliotheek Hoek van Holland heeft selfservice en full-service tijden. Tijdens de full-service tijden zijn een Bibliotheekmedewerker en een vrijwilliger aanwezig. Tijdens de selfservice tijden kun je alleen naar binnen met je Bibliotheekpas en daarmee gebruiken van materialen aan de leestafel, kopiëren, zoeken in de catalogus, materialen lenen, terugbrengen & verlengen, openstaande posten betalen via de betaalautomaat en gebruikmaken van Wifi.

De Bibliotheek is een ontmoetingsplaats voor mensen uit de buurt. Vrijwilligers zijn ook betrokken bij de invulling van het programma, met name voor kleinschalige activiteiten. De Bibliotheek is zo een eigen plek voor bewoners van Hoek van Holland geworden.

Effecten:

- In juli 2016 is er onderzoek gedaan onder de bezoekers en de inwoners. De uitkomsten zijn:
  - Bekendheid van de Bibliotheek, een half jaar na opening, is 69%.
  - Gebruik ten opzichte van de oude vestiging is gestegen.
  - Waardering is op veel punten hoog: het rapportcijfer is 7,8. Vooral de centrale ligging wordt gewaardeerd; deze is ook uitnodigend, gezellig, overzichtelijk.
  - Betrokkenheid is groot onder de bezoekers.
  - Een pijnpunt is de omvang van de collectie: veel bezoekers vinden deze te gering.

Link: [Bibliotheek Hoek van Holland](#)

Interessant detail uit het onderzoek is dat een kwart van de bezoekers ook de Centrale Bibliotheek bezoekt in het centrum van Rotterdam (= 30 kilometer verder weg).

De ruimte is te klein voor grotere activiteiten. Voor het taalkafé is er uitgeweken naar een nabij gelegen zorginstelling.

Specifieke tips:

- Denk na over hoe je als Bibliotheek een sociale functie zou kunnen vervullen. Samen met bewoners kan een activiteitenprogramma worden gemaakt. Vrijwilligers spelen een belangrijke rol. De ervaring leert dat dit ook een leenfunctie versterkt. Meer Bibliotheekleden c.q. meer uitlenen in deze tijd, het kan dus wél!
- Wees open over de inzet van vrijwilligers en betaalde medewerkers en communiceer hierover, zodat bezoekers weten wat zij kunnen verwachten.
- Zichtbaarheid, bij bewoners en bij de politiek, is belangrijk voor bekendheid en draagvlak. Zorg dat de opening staat als een huis, bedenk acties om bekendheid te genereren en ga voortdurend in gesprek met je publiek.
- Bij een (noodzakelijke) kleine collectie: wees efficiënt en zorg voor een collectie die nauw aansluit bij de vraag, breng veel actuele boeken in (top 60), wijs mensen actief op alternatieven zoals e-books en mogelijkheden om te reserveren.
- Zorg dat je bezoekers goed op de hoogte houdt van de combinatie ontmoetings- en uitleenfunctie, zodat zij weten wat zij kunnen verwachten. Een beroepskracht die ingezet wordt bij een activiteit, wordt in een kleine vestiging door het publiek ook aangesproken op de uitleenfunctie. Wees je hiervan bewust.

BEZETTING

VRIJWILLIGERS

UITLEEN

KOSTEN